

 ДП „НАЦИОНАЛНА КОМПАНИЯ ЖЕЛЕЗОПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“ СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА			
РП 5.01-10 Инструкция за работа на влаково-диспечерския апарат в отдел „Централно диспечерско ръководство” на поделение „Управление на движението на влаковете и капацитета“ в ДП НКЖИ			
Дата на издаване: 30.05.2024 г.	Версия 01	Промяна 00/ дата:	Стр. 1 от 8

РАБОТНА ПРОЦЕДУРА РП 5.01-10

ИНСТРУКЦИЯ

*ЗА РАБОТА НА ВЛАКОВО-ДИСПЕЧЕРСКИЯ АПАРАТ В ОТДЕЛ
„ЦЕНТРАЛНО ДИСПЕЧЕРСКО РЪКОВОДСТВО” НА ПОДЕЛЕНИЕ
„УПРАВЛЕНИЕ НА ДВИЖЕНИЕТО НА ВЛАКОВЕТЕ И
КАПАЦИТЕТА“ В ДП НКЖИ*

Екземпляр:

Контролиран ☐
Неконтролиран ☐

Копие ☐
Оригинал ☐

РАЗРАБОТИЛ:	Ръководител отдел ЦДР	инж. Пламен Добрев	Заличено Регламент (ЕС) 2016/679
СЪГЛАСУВАЛ:	Директор поделение УДВК	Данчо Георгиев	Заличено Регламент (ЕС) 2016/679
СЪГЛАСУВАЛ:	Главен ревизор	инж. Емил Симеонов	Заличено Регламент (ЕС) 2016/679
ОДОБРИЛ:	Генерален директор	инж. Мария Генова	Заличено Регламент (ЕС) 2016/679

 ДП „НАЦИОНАЛНА КОМПАНИЯ ЖЕЛЕЗОПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“ СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА			
РП 5.01-10 Инструкция за работа на влаково-диспечерския апарат в отдел „Централно диспечерско ръководство” на поделение „Управление на движението на влаковете и капацитета“ в ДП НКЖИ			
Дата на издаване: 30.05.2024 г.	Версия 01	Промяна 00/ дата:	Стр. 2 от 8

І. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл.1. Настоящата инструкция регламентира реда за работа на персонала в отдел „Централно диспечерско ръководство“, пряко ангажиран с управление на движението на влаковете, ръководството на оперативната работа в ДП „Национална компания „Железопътна инфраструктура” (ДП НКЖИ), реда и начина за документирание на реалното движение на влаковете и возилата, както и издаваните разпореждания, свързани с безопасността на превозите за осигуряване на непрекъснат и безавариен железопътен транспорт. Изготвена е в съответствие с действащите нормативни документи, регламентиращи работата в железопътния транспорт.

Чл.2. Влаково-диспечерския апарат в отдел „Централно диспечерско ръководство” (ЦДР) работи на смени, като всяка смяна се състои от: ръководител движение/старши диспечер влаков, сменен (за краткост „старши влаков диспечер“) – завеждащ диспечерска смяна (ЗДС) и ръководител движение/влаков диспечер кръг „север“ и ръководител движение/влаков диспечер кръг „юг“ (за краткост „влаков диспечер кръг север/юг). Тези смени, наречени още влаково-диспечерски апарат, осъществяват непрекъснатия контрол върху управлението на движението на влаковете и возилата в мрежата на ДП НКЖИ.

Чл.3. (1) В централното управление на ДП НКЖИ е структурирано поделение „Управление на движението на влаковете и капацитета” (УДВК). Отдел ЦДР е част от структурата на поделение УДВК.

(2) Железопътната мрежа на Република България условно е разделена на два кръга – север и юг. В кръг „юг“ попадат участъците от РЗОД София: Калотина запад-София-Септември, Илиянци-Карлово, София-Перник-Кулата, София-Волюяк-Радомир-Гюешево, цялата територия на РЗОД Пловдив и граничните преходи: Калотина запад-Димитровград (ИЖС), Кулата-Проматон, Свиленград-Капъ Куле, Свиленград-Дикей.

В кръг „север“ попадат участъците от РЗОД София: София-Мездра-Ясен, Мездра-Видин пътническа, цялата територия на РЗОД Горна Оряховица и граничните преходи: Видин товарна /пътническа/-Голенци, Русе разпределителна-Гюргево север и Кардам-Негру Вода.

Чл.4. (1) Движението на влаковете в условно обособените кръгове се контролира от дежурен влаков диспечер на кръг север /юг.

(2) Работодателят може да въвежда режим на работа, при който един влаков диспечер да контролира движението на влаковете и в двата кръга. Този режим на работа се регламентира с графика за работно време, като всички служители се уведомяват своевременно за това, при стриктно спазване на сроковете предвидени в чл.15, ал.1 от Наредба № 50 за работното време на ръководния и изпълнителския персонал, зает с осигуряване на превозите на пътници и товари в железопътния транспорт (Обн. ДВ. бр.4 от 11.01.2002 г.).

Чл.5. На влаковия диспечер кръг север/юг в оперативно отношение са подчинени влаковите диспечери в Регионалните звена „Оперативно-диспечерски“ (РЗОД) в поделения „Управление на движението на влаковете и гаровата дейност“ (УДВГД) София, Горна Оряховица и Пловдив.

ІІ. СПЕЦИФИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ

1. Изисквания към влаковите диспечери на кръг север/юг

Чл.6. (1) Непосредственият контрол за изпълнението на графика за движение на влаковете

 ДП „НАЦИОНАЛНА КОМПАНИЯ ЖЕЛЕЗОПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“ СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА			
РП 5.01-10 Инструкция за работа на влаково-диспечерския апарат в отдел „Централно диспечерско ръководство” на поделение „Управление на движението на влаковете и капацитета“ в ДП НКЖИ			
Дата на издаване: 30.05.2024 г.	Версия 01	Промяна 00/ дата:	Стр. 3 от 8

и возилата в мрежата на ДП НКЖИ се извършва от едно лице – дежурния влаков диспечер кръг север/юг. Той контролира изпълнението на ГДВ, а при възникване на смущения и при прекъсване на движението, съвместно със оперативните служби на железопътните превозвачи организира движението на влаковете при създалата се ситуация.

(2) Влаковият диспечер кръг север/юг трябва да притежава качества на компетентен организатор и ръководител на движението, да проявява инициативност и съобразителност в действията си при спазване изискванията на нормативната уредба, регламентираща работата в железопътния транспорт.

Чл.7. (1) На длъжност „ръководител движение/влаков диспечер кръг север/юг се назначават влакови диспечери от РЗОД, с добра теоретична и практическа подготовка.

(2) Длъжността влаков диспечер кръг север/юг може да се заема от лица, отговарящи на условията по ал.1, както и на изискванията на Наредба № 54 за медицински и психологически изисквания към персонала, който осъществява железопътни превози на пътници и товари и съпътстващите ги дейности, и за провеждане на предпътните (предсменни) медицински прегледи (Обн., ДВ, бр. 55 от 17.06.2003 г.)

Условията за необходимия образователен ценз и трудов стаж са, както следва:

Завършили специалности „Експлоатация на железопътния транспорт“, „Технология и организация на железопътния транспорт“ или „Технология и управление на транспорта“, със съответната ОКС	Минимален трудов стаж като ръководител движение/влаков диспечер в РЗОД
Магистър	3
Бакалавър	3
Професионален бакалавър	3
Средно специално	5

Чл.8. (1) Влаковият диспечер кръг север/юг е длъжен да изпълнява изискванията за работа на длъжността, предвидени от Управителя на железопътната инфраструктура в Правилата за движение на влаковете и маневрената работа в железопътния транспорт (ПДВ).

(2) Влаковият диспечер кръг север/юг трябва да се информира за движението на влаковете в участъците, и в зависимост от това да контролира и взема решения за своевременното пропускане на влаковете при стриктно спазване на ГДВ.

Чл. 9. (1) Лицата, заемащи длъжността влаков диспечер кръг север/юг следва да познават и прилагат:

- Наредба № 59 за управление на безопасността в железопътния транспорт (Обн., ДВ, бр. 102 от 19.12.2006 г.);
- Наредба № 58 за правилата за техническа експлоатация, движението на влаковете и сигнализацията в железопътния транспорт (Обн., ДВ, бр. 73 от 5.09.2006 г.);
- ПДВ;
- Правила за техническа експлоатация на железопътната инфраструктура на ДП НКЖИ;
- Наредба № 41 за достъп и използване на железопътната инфраструктура (Обн., ДВ, бр. 64 от 20.07.2001 г.);
- Правила за уреждане на взаимоотношенията между управителя на железопътната инфраструктура и лицензираните железопътни превозвачи;

 ДП „НАЦИОНАЛНА КОМПАНИЯ ЖЕЛЕЗОПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“ СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА			
РП 5.01-10 Инструкция за работа на влаково-диспечерския апарат в отдел „Централно диспечерско ръководство” на поделение „Управление на движението на влаковете и капацитета“ в ДП НКЖИ			
Дата на издаване: 30.05.2024 г.	Версия 01	Промяна 00/ дата:	Стр. 4 от 8

- Правила за взаимодействие между оперативните служби на ДП НКЖИ и Железопътните превозвачи при ежедневното планиране и управление на влаковете по железопътната инфраструктура на ДП НКЖИ;

- Правила за взаимодействие между оперативните служби на ДП НКЖИ и Железопътните предприятия при оперативно планиране и управление на влаковете по железопътната инфраструктура на ДП НКЖИ в случаи на непредвидени смущения;

- Инструкция за действия в случай на произшествие или инцидент с влак в гара или прилежащото междугарие, в който има включени вагони с опасни товари;

- Наредба № 45 за номериране на международни и вътрешни влакове (Обн. ДВ. бр.107 от 11.12.2001 г.);

- Наредба № 13 за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд (Обн., ДВ, бр. 12 от 7.02.2006 г.);

- Наредба № 4 за железопътните прелези (Обн. ДВ. бр.32 от 18.04.1997 г.);

- Инструкцията за влакови диспечерски радиовръзки в железопътния транспорт;

- Инструкция за релсовите самоходни машини;

- Правила за функционално взаимодействие на службите по безопасността и контрола в железопътния транспорт;

- Инструкция за задълженията и действията при възникване на бедствия, аварии, катастрофи и кризисни ситуации;

- Инструкция за заявяване, съгласуване и разрешаване на „прозорци” в железопътната инфраструктура на ДП НКЖИ;

- Инструкция за технологичните превози на ДП НКЖИ;

- Инструкция и ръководство за работа със система „Система за управление на влаковата работа” (СУВР);

- Правила за осъществяване на телефонна връзка на машинист на тягов подвижен състав чрез мобилен GSM апарат с влаков диспечер;

- Инструкция за реда и начина на работа при прекъсване на влаково-диспечерските връзки;

- Заповеди, телеграми и разпоредби, касаещи работата на влаковия диспечер.

(2) Освен изброените в предходната алинея нормативни документи, влаковият диспечер кръг север/юг трябва да познава и прилага всички нормативни документи и разпореждания, уреждащи дейностите по управлението на движението на влаковете и безопасността на превозите.

2. Изисквания към старши влаков диспечер, сменен – ЗДС

Чл.10. На длъжност старши влаков диспечер, сменен се назначават лица с трудов стаж не по-малко от пет години, работени като влакови диспечери кръг север/юг. Същите трябва да отговарят на изискванията на Наредба № 54.

Чл.11. (1) Старши влаков диспечер, сменен-ЗДС по време на дежурство непосредствено ръководи и контролира работата на дежурните влакови диспечери кръг север/юг. Той е длъжен да:

1. Обединява работата на влаковите диспечери.
2. Контролира и ръководи движението на влаковете през спойни и гранични гари.
3. Ръководи селекторните съобщения със съответните РЗОД по оперативната работа.
4. Разрешава появили се затруднения в работата на старши влаковите и влаковите диспечери в РЗОД.

 ДП „НАЦИОНАЛНА КОМПАНИЯ ЖЕЛЕЗОПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“ СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА			
РП 5.01-10 Инструкция за работа на влаково-диспечерския апарат в отдел „Централно диспечерско ръководство” на поделение „Управление на движението на влаковете и капацитета“ в ДП НКЖИ			
Дата на издаване: 30.05.2024 г.	Версия 01	Промяна 00/ дата:	Стр. 5 от 8

5. Упражнява контрол върху работата на влаковете диспечери и даваните от тях разпореждания, във връзка с управление на движението на влаковете.

6. Спазва изискванията за равнопоставеност на всички лицензирани превозвачи до железопътната инфраструктура.

7. Изпълнява вменените му задължения от ПДВ за предаване на заповеди.

8. Изготвя със система СУВР разписания на допълнително заявени от превозвачите и поделенията на ДП НКЖИ влакове между две и повече поделения УДВГД.

(2) По време на дежурство, старши влаков диспечер, сменен поддържа връзка и взаимоотношения с всички служби на ДП НКЖИ, имащи отношение към ГДВ, както и с представители на лицензираните жп превозвачи.

Чл.12. Лицата заемащи длъжността старши влаков диспечер, сменен трябва да познават и прилагат нормативната уредба, описана в чл.9 на настоящата инструкция, като последната да е на разположение на работното му място.

Чл.13. Старши влаков диспечер, сменен, при възникнала необходимост, може да работи като влаков диспечер кръг север/юг.

3. Изисквания към ръководител/началник сектор/старши влаков диспечер, ежедневен

Чл.14. На длъжността началник сектор/старши влаков диспечер, ежедневен (за краткост старши влаков диспечер, ежедневен се назначават лица, които са работили като влаков диспечер кръг север/юг и старши влаков диспечер, сменен, добре подготвени, познаващи характера и особеностите на работата в железопътната мрежа на страната. Същите трябва да отговарят и на изискванията на Наредба № 54.

Чл.15. Старши влаков диспечер, ежедневен планира експлоатационната дейност за следващото денонощие, съобразно заявките на превозвачите и поделенията на ДП НКЖИ, като за целта подготвя и издава заповед „Редовно окръжно”. Заповедта се издава при спазване изискванията на ПДВ за назначаване и отменяне на влакове.

Чл.16. В работата си старши влаков диспечер, ежедневен е длъжен стриктно да спазва изискванията на Закона за железопътния транспорт за осигуряване използването на железопътна инфраструктура от лицензираните превозвачи при равнопоставени условия.

Чл.17. Работодателят може да възлага на старши влаков диспечер, ежедневен да работи и като старши влаков диспечер, сменен и влаков диспечер кръг север/кръг юг само на дневни дежурства.

Чл.18. Старши влаков диспечер, ежедневен:

1. Е длъжен да познава в детайли нормативните документи изброени в чл.9 на настоящата инструкция, както и всички останали нормативни документи, регламентиращи работата в жп транспорт.

2. Участва в провеждане на инструктажа по сигурността на движението, охраната на труда и предстоящата работа на постъпващите на дежурство дневни смени.

3. Взема решения свързани с изпълнението на трудовите задължения на служителите в сектора и отговаря за тяхното изпълнение.

4. Носи отговорност и упражнява контрол за правилното използване на оборудването в оперативния сектор.

5. Изготвя със система СУВР разписания на допълнително заявени от превозвачите и поделенията на ДП НКЖИ влакове след 10⁰⁰ часа на деня, за следващите двадесет и четири часа.

 ДП „НАЦИОНАЛНА КОМПАНИЯ ЖЕЛЕЗОПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“ СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА			
РП 5.01-10 Инструкция за работа на влаково-диспечерския апарат в отдел „Централно диспечерско ръководство” на поделение „Управление на движението на влаковете и капацитета“ в ДП НКЖИ			
Дата на издаване: 30.05.2024 г.	Версия 01	Промяна 00/ дата:	Стр. 6 от 8

4. Оборудване на работното място на влаков диспечер кръг север/юг и на ЗДС

Чл.19. (1) Поради естеството на работа, която се извършва в условията на непрекъсваем процес, на работните места на старши влаковия диспечер, сменен и на влаковия диспечер кръг север/юг е необходимо да се създадат условия за работа, които осигуряват провеждането на единния технологичен процес по планиране, управление и оперативно ръководство на влаковото движение, при спазени изискванията за здраве и безопасност на работа, санитарно-хигиенни норми и изисквания на БДС за ергономична следа.

(2) На работното място на старши влаковия диспечер, сменен трябва да има:

а) комуникации - телефонни апарати за свързване с всички абонати на територията на железопътната мрежа, факс и GSM;

б) селекторна уредба за провеждане на селекторните съвещания;

в) радиоприемник, включен и настроен на програма „Хоризонт” на БНР;

г) компютърна конфигурация с инсталирана система СУВР.

д) информационно осигуряване за:

- схеми на гарите в страната, километричните им разположения, оборудване с ОТ за гари и междугария, телефонни указатели на гарите и на всички останали служби, с които взаимодейства по време на работата;

- нормативните документи по условията на чл. 9 от настоящата инструкция и други документи, регламентиращи работата в жп транспорт;

- графици за движение на влаковете;

- книжки разписания;

- план за композиране на влаковете на всички превозвачи;

- технически таблици и нормативи;

- оперативен план за уведомяване;

е) часовник.

(3) Работното място на влаковия диспечер кръг север/юг трябва да е оборудвано с:

а) ергономично работно място (бюро), конструкцията на което да позволява на диспечера с минимални движения да се ползва всички помагала и телефони, както и свободно да работи със система СУВР;

б) компютърна конфигурация с инсталирана система СУВР, както и необходимите помагала;

в) часовник;

г) телефонен апарат за автоматично избиране на всички абонати в железопътната мрежа;

д) мобилен телефон

(4) На работното място на дежурния влаков диспечер трябва да има:

а) разписания за движението на влаковете в графичен и табличен вид, технически таблици и нормативи, план за композиране на влаковете на превозвачите;

в) телеграми, касаещи „прозорци“ за преустановяване движението на влаковете за извършване на ремонт по съоръженията на железопътната инфраструктура и/или други особености, касаещи организацията на работа в гарите от участъка;

г) нормативни актове в жп транспорт - Наредба № 58, ПТЕ и ПДВ, Наредба № 4 за железопътните прелези, Правила за взаимодействие между ДП „НКЖИ” и превозвачите (при необходимост ползва тези при старши влаков диспечер-сменен);

 ДП „НАЦИОНАЛНА КОМПАНИЯ ЖЕЛЕЗОПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“ СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА			
РП 5.01-10 Инструкция за работа на влаково-диспечерския апарат в отдел „Централно диспечерско ръководство” на поделение „Управление на движението на влаковете и капацитета“ в ДП НКЖИ			
Дата на издаване: 30.05.2024 г.	Версия 01	Промяна 00/ дата:	Стр. 7 от 8

д) телефонен указател на службите с които най-често контактува.

5. Работа на влаковия диспечер кръг север/юг

Чл.20. Преди да приеме дежурството, влаковият диспечер кръг север/юг е длъжен да се яви на предсменен инструктаж. Провеждащият инструктажа запознава дежурните влакови диспечери кръг север/юг нова смяна с:

1. Допуснати случаи по сигурността на движението през последните 48 часа;
2. Новоиздадени наредби, заповеди и телеграми;
3. Задачи за предстоящото дежурство;
4. Актуалната експлоатационна обстановка към часа на приемане на дежурството;
5. Заповед „Редовно окръжно“.

Инструктажът завършва с полагане на собственоръчен подпис в книгата за ежедневен инструктаж, както и с декларация за неупотреба на алкохол и други упойващи вещества.

Чл. 21. (1) Приемащият дежурството влаков диспечер кръг север/юг се запознава в детайли от предаващия с предстоящия за реализация график за движение на влаковете, като обръща особено внимание на:

1. Повреди по осигурителната техника в гари и в междугария, както и сменени способи за осигуряване на движението на влаковете между гарите;
2. Разположението на влаковете в участъка;
3. Наличие в участъка на влакове возещи опасни и специални товари, дългосъставни влакове и други особености имащи пряко отношение към безопасността на превозите.

(2) Предаващият дежурството дежурен влаков диспечер е длъжен да даде на постъпващия всички необходими разяснения за работа.

Чл. 22. През време на дежурството си влаковият диспечер кръг север/юг:

1. Дава ясни и категорични разпореждания при настъпване на кризисни ситуации, усложнена експлоатационна обстановка на РЗОД София, Пловдив и Горна Оряховица за възстановяване на нормалната експлоатация по изпълнение графика за движение на влаковете и плана за композирането.

2. Съблюдава и контролира работата на ръководителите движение/влаковите диспечери по даваните от тях разпореждания във връзка с управлението на влаковото движение, с цел да не възникнат предпоставки за отклонения от нормалното движение на влаковете и в рамките на възможното да предприемат действия за въвеждане в график на закъснелите влакове в участъка.

3. Извършва регулиране на влаковете от I-ва до VII-ма категория съгласно чл. 204 ал.1 от Наредба 58.

4. Своевременно отразява възникналите нередности, контролира изпълнението на разписанието на влаковете през граничните преходи и попълва отчетна форма за дежурството.

5. Изпълнява процедурите по изготвяне на разписания на влакове съгласно приетите заявки от железопътните превозвачи и звена на ДП НКЖИ и изпращането на оферти за разписание към подадите заявките.

6. Запознава се с причините и обстановката при възникнали произшествия и своевременно уведомява старши влаков диспечер ЦДР.

7. Контролира правилното изпълнение на ГДВ, като подробно анализира закъснението на всеки влак и изготвя справка за закъснелите влакове от III-та до V-та категория съгласно чл. 204 ал.1 от Наредба 58.

 ДП „НАЦИОНАЛНА КОМПАНИЯ ЖЕЛЕЗОПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“ СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА			
РП 5.01-10 Инструкция за работа на влаково-диспечерския апарат в отдел „Централно диспечерско ръководство” на поделение „Управление на движението на влаковете и капацитета“ в ДП НКЖИ			
Дата на издаване: 30.05.2024 г.	Версия 01	Промяна 00/ дата:	Стр. 8 от 8

8. Следи работата на влаковете диспечери в регионалните звено „Оперативно диспечерски“ за изпълнението влаковата работа чрез СУВР.

9. Съгласно одобрени правила за взаимодействие между оперативните служби на железопътните превозвачи и съседни жп администрации изготвя план за обмяна на влаковете през граничните преходи с Република Турция и Република Сърбия, като следи и контролира неговото изпълнение.

10. Изготвя ежедневна справка за експлоатационната обстановка и заетостта на коловозите в граничните гари.

III. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Тази инструкция се издава на основание чл.20, ал.1, т.1 и т.7 от Закона за железопътен транспорт, както и на основание чл.7 от Наредба № 58.

§2. За всичко неупоменато в настоящата инструкция, касаещо дейностите по оперативното управление на движението на влаковете и организацията на работа на влаково-диспечерския апарат в ДП НКЖИ, се прилагат действащите нормативни актове, регламентиращи работата в железопътния транспорт.

§3. Тази инструкция влиза в сила от 10.06.2024 г. със Заповед № 3-1103/04.06.2024 г. на Генералния директор на ДП НКЖИ.